

ROBIETA

ZWYŻNIA
PRZYJĘCIE
BLANIE

NARÓD

WYSZYŃSKIEGO

I WOJTYŁY

GRAMATYKA

ŻYCIA

Wystawa Instytutu Pamięci Narodowej
oraz Muzeum Jana Pawła II
i Prymasa Wyszyńskiego
z okazji 70. rocznicy wstąpienia
na tron prymasowski
kardynała Stefana Wyszyńskiego
i 40. rocznicy początku pontyfikatu Jana Pawła II

NARÓD

EUROPA

PRZEBAGCZENIE

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Mt 5,14

Muzeum Jana Pawła II
i Prymasa Wyszyńskiego

patronat medialny

**Bóg ma
konkretny plan
wobec każdego z Was.**

**Na każdego z Was
patrzy z miłością.**

**Wszystkich zawsze
wysłuchuje.**

**Jest blisko Was
niczym troskliwy
i czuły ojciec.**

**Daje wam to,
czego potrzebujecie
do nowego życia:
swojego
Ducha Świętego.**

Jan Paweł II, Sankt Pölten, Austria 1998 r.

POWOLANIE

**Nienawiścią
nie obronimy naszej
Ojczyzny,
a musimy jej przecież
bronić.
Brońmy jej więc
miłością!**

**Naprzód między sobą,
aby nie podnosić ręki
przeciw nikomu
w Ojczyźnie, w której
ongis bili nas najeźdźcy.**

**Polacy już dosyć byli bici
przez obcych,
niechże więc
nauczają się czegoś
z tych bolesnych
doświadczeń.**

**Trzeba spróbować
innej drogi porozumienia
– przez miłość,
która sprawi, że cały
świat, patrząc na nas,
będzie mówił:
„Oto, jak oni się
miłują”.**

Kardynał Stefan Wyszyński,
Niepokalanów, 1969 r.

POLSKA

Cierpienie
zdaje się przynależeć
do transcendencji
człowieka: jest jednym
z tych punktów,
w których człowiek
zostaje niejako
„skazany” na to, ażeby
przerastał samego siebie
– i zostaje do tego
w tajemniczy sposób
wezwany.

Jan Paweł II, list apostolski
Salvifici doloris, Watykan 1984 r.

CIERPIENIE

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Mt 5,14

**Jest (...) historia Europy
jakby wielką rzeką,
do której wpadają
rozliczne dopływy
i strumienie,
a różnorodność
tworzących ją
tradycji i kultur
jest jej wielkim
bogactwem.**

**Zrąb
tożsamości europejskiej
jest zbudowany
na chrześcijaństwie.
A obecny brak jej
duchowej jedności
wynika głównie z kryzysu
tej właśnie chrześcijańskiej
samoświadomości.**

Jan Paweł II, Homilia podczas Mszy św. z okazji 1000-lecia
śmierci św. Wojciecha, Gniezno 1997 r.

EUROPE
EUROPE
EUROPE
EUROPE

**Zapamiętam sobie:
ilekroć wchodzi
do twego pokoju kobieta,
zawsze wstań [...].
Wstań, bez względu na to,
czy weszła matka przełożona,
czy siostra Kleofasa,
która pali w piecu.**

**Pamiętaj, że w ten sposób
płacisz dług czci twojej
Niepokalanej Matce,
z którą ściślej jest związana
ta niewiasta niż ty.**

**W ten sposób płacisz dług
wobec twej rodzonej Matki,
która ci usłużyła
własną krwią
i ciałem...**

**Wstań i nie ociągaj się,
pokonaj twą
męską wyniosłość
i władztwo...**

**Wstań nawet wtedy,
gdyby weszła
najbiedniejsza
z Magdalen...**

Kardynał Stefan Wyszyński, *Zapiski więzienne*,
Komańcza 1955 r.

**Tak często
słyszemy zdanie:
Piękną
i zaszczytną rzeczą
jest umrzeć za Ojczyznę.**

**Jednakże trudniej jest
niekiedy
żyć dla Ojczyzny.
Można
w odruchu bohaterskim
oddać swoje życie
na polu walki,
ale to trwa krótko.
Więszym niekiedy
bohaterstwem
jest żyć,
trwać, wytrzymać
całe lata.**

Kardynał Stefan Wyszyński, Homilia w archikatedrze
św. Jana, Warszawa 1981 r.

OJCZYŻNA

Być człowiekiem sumienia

to znaczy wymagać od siebie, podnosić się z własnych upadków, ciągle na nowo się nawracać.

[...] to znaczy angażować się w budowanie królestwa Bożego: królestwa prawdy i życia, sprawiedliwości, miłości i pokoju [...]; to znaczy także podejmować odważnie odpowiedzialność za sprawy publiczne; troszczyć się o dobro wspólne, nie zamykać oczu na [...] potrzeby bliźnich, w duchu ewangelicznej solidarności: **Jeden drugiego brzemiona noście.**

Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy odprawionej na wzgórzu „Kaplicówka”, Skoczów, 1995 r.

SUMIENIE

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Mt 5,14

**Trzeba myśleć
o tym, że młode
pokolenie Polski żyjące
na przełęczu świata
musi być wychowane
w duchu głębokiej czci
dla przeszłości
Narodu, jeśli ma ono
dzisiaj ofiarnie
wypełniać
swoje obowiązki
i przechować
dla przyszłości.**

**Nie lękajmy się najmilsi,
że zejdziemy
na manowce
szowinizmu
i błędnego
nacjonalizmu.**

**Nigdy nam to
nie groziło.
Zawsze wykazywaliśmy
gotowość
do poświęcania siebie
za wolność narodów.**

*Kardynał Stefan Wyszyński, Jedna jest Polska.
Wybór z przemówień i kazań,
Warszawa 1998 r.*

HISTORIA

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Mt 5,14

**Praca uczy nas
wzajemnej postęgi
i tworzy sposobność
do jej okazywania.**

**Praca,
ucząc nas miłości,
poczucia zależności,
pokory, skłania nas
do wzajemnej
użyteczności, tworzy
społeczność ludzką.**

**W społeczności tej
praca zyskuje nowe
możliwości rozwoju
dla siebie przez
uzgadnianie, podział,
spotęgowanie
zespolonych
wysiłków ludzkich.**

**Oto więź społeczna,
braterstwo ludzi
przez pracę.**

*Kardynał Stefan Wyszyński, Duch pracy ludzkiej,
Warszawa 1946 r.*

**PRACA
PRACA
PRACA**

MĘSTWO

Siadła wrona na czole
wyniosłej jodły.
Spojrzała władczo
wokół i wydała **okrzyk
zwycięstwa.**

Tej wrzaskliwej zjawie
wydaje się prawdziwie,
że jodła zawdzięcza jej
wszystko [...].

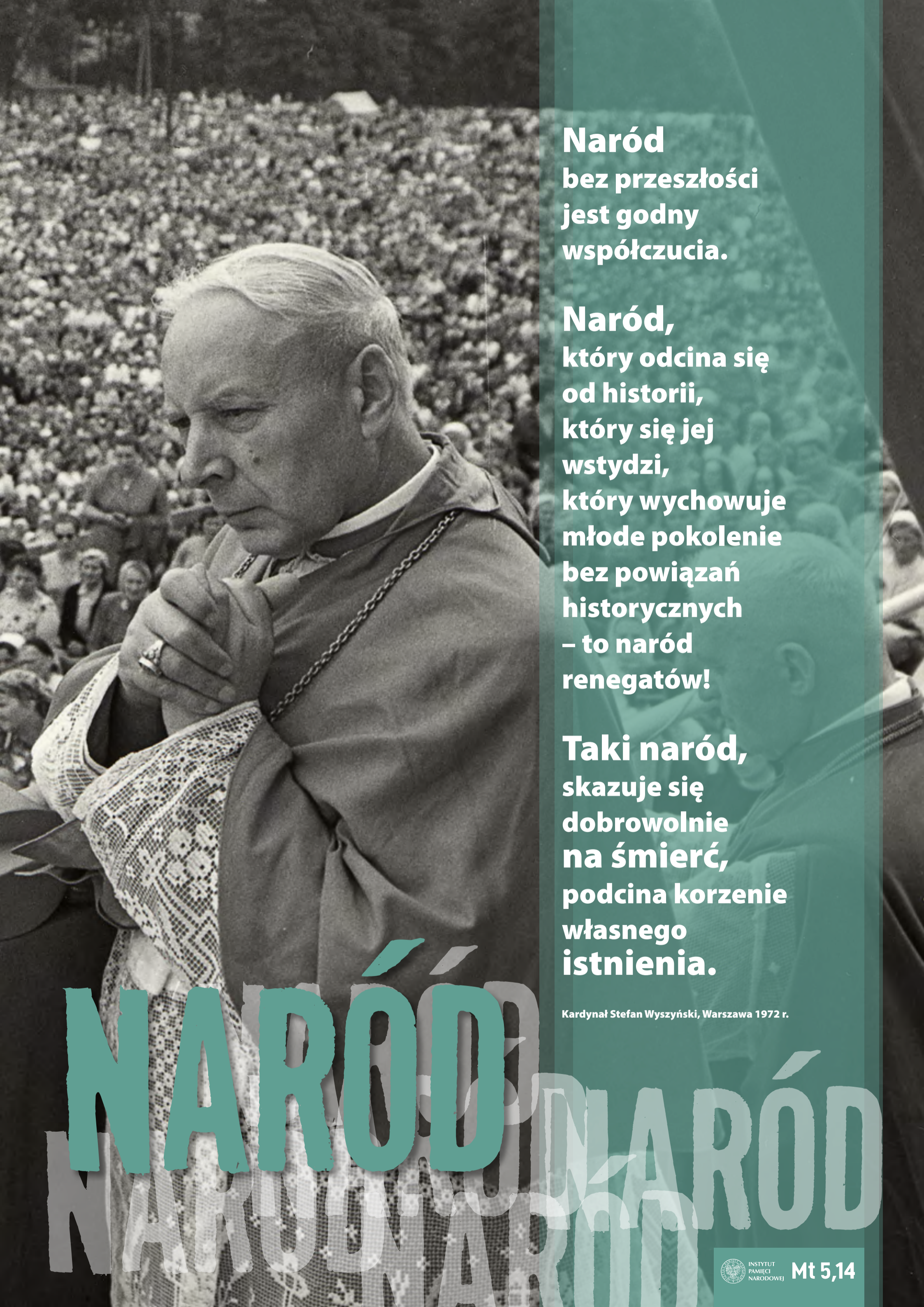
Godny podziwu jest ten
tupet wrony.

[...] A jodła ani drgnie;
zda się nie dostrzegać
wrony; pogrążona
w zadumie,
wyciąga gałązki
ramion swoich ku niebu.

[...] Wszak tyle chmur
już przeszło
nad jej czołem,
tyle ptaków przelotnych
tu się zatrzymało.

- Poszły jak ty pójdziesz.
Nie twoje to miejsce,
nie czujesz się pewna
i dlatego **krzykiem
nadrabiasz
brak męstwa.**

*Kardynał Stefan Wyszyński, Zapiski więzienne,
Stoczek Warmiński 1954 r.*

**Naród
bez przeszłości
jest godny
współczucia.**

**Naród,
który odcina się
od historii,
który się jej
wstydzi,
który wychowuje
młode pokolenie
bez powiązań
historycznych
– to naród
renegatów!**

**Taki naród,
skazuje się
dobrowolnie
na śmierć,
podcina korzenie
własnego
istnienia.**

Kardynał Stefan Wyszyński, Warszawa 1972 r.

NARÓD
NARÓD NARÓD NARÓD

**„Miłujmy się
wzajemnie,
ponieważ miłość
jest z Boga” (1J 4,7)**

**Wielu naszych
współczesnych
utraciło Boga
jako Ojca.
Dlatego nie znają
macierzystego
języka wiary.**

**Starajmy się uczyć
ich alfabetu wiary.**

**Poświęcenie, służba
i miłość należą
do podstawowego
słownictwa
zrozumiałego
dla wszystkich.**

**Można na nich
zbudować
„gramatykę życia”
[...].**

Jan Paweł II podczas mszy w parku Landhaus
w Sankt Pölten, 1998 r.

MIŁOŚĆ

**Komunizm
jako system upadł
w pewnym sensie
sam.
Upadł
w konsekwencji
swoich własnych
błędów i nadużyć.**

**Okazał się
„lekarstwem
groźniejszym
od samej choroby”.
[...] stał się
dla całego świata
przestrogą
i wyzwaniem.
Ale upadł sam,
z własnej
immanentnej
słabości.**

*Jan Paweł II, Przekroczyć próg nadziei,
Watykan 1994 r.*

KOMUNIZM

**Człowiek,
który nie lubi
i nie umie przebaczać,
jest największym
wrogiem
samego siebie.**

Kardynał Stefan Wyszyński, *Druga kromka chleba*,
Poznań-Warszawa 1977 r.

PRZEBACZENIE

Rok 2018 to czas nasycony ważnymi rocznicami związanymi z odzyskaniem niepodległości. Nie chcieliśmy, by w gąszczu oficjalnych obchodów zapomniane zostały dwa jakże ważne jubileusze: 70 lat od objęcia prymasostwa przez biskupa lubelskiego Stefana Wyszyńskiego i 40 lat od wyboru na papieża kardynała z „dalekiego kraju”, Karola Wojtyły.

Biuro Edukacji Narodowej IPN we współpracy z Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego przygotowało wystawę mającą upamiętnić życie i myśl tych dwóch wielkich postaci Kościoła.

„Wyszyńskiego i Wojtyły gramatyka życia” nie jest wystawą biograficzną; skomponowaliśmy ją zestawiając zdjęcia archiwalne i cytaty.

Kluczem do jej zrozumienia jest otwarty katalog pojęć będących filarami, na których opiera się – jak to nazwał Karol Wojtyła – ludzka „gramatyka życia”. To podstawa funkcjonowania nie tylko jednostek, ale i całych społeczności ludzkich – rodzin, wspólnot, narodów. Zagłębiliśmy się w teksty pozostawione przez naszych bohaterów – często trudne, wymagające, hermetyczne – żeby dowiedzieć się, co o tych pojęciach mówią nam Oni.

Staraliśmy się dobrać cytaty, które jak w soczewce pokażą podejście dwóch mistrzów do podstawowych dla naszej cywilizacji słów. Szukaliśmy wskazówek i przestróg, jakie nam pozostawili na czas, w którym musimy układać zdania naszych pojedynczych historii i razem pracować na rzecz wspólnej przyszłości pozbawieni ich opieki.

Mamy nadzieję, że przywołane ilustracje i akcenty rozjaśnią Państwu zasady „gramatyki życia”, którą – jak wierzymy – Wyszyński i Wojtyła napisali razem, widząc jej zasady podobnie. Być może nasza propozycja wzbudzi w Państwie sprzeciw i spowoduje własne poszukiwania. Szukajmy!

